

“Некад се знало да је од десет официра увек осам или девет оних који су способни и своју каријеру су везали за Правило службе и наставак војног школовања. То се звало ‘предвидива каријера’, цео систем је водио рачуна о људима. Тада су један до двојица од десеторице успевали да се провуку преко разних веза, рођачких, кумовских, земљачких и могли су да прескоче једну степеницу у каријери, а не пет као што је сад случај. Од доласка СНС то се у потпуности преокренуло – од десеторице, један до двојица напредују каријерно, а осам до девет на основу страначких веза. Уколико неко од ваших најближих или ви нисте у СНС, немате чему да се надате у војној каријери”

“Када се војни и систем одбране руши овако као што се ради последње деценије, јако споро и тешко се враћа у нормалу. Војска се злоупотребљава у политичке, маркетиншке и изборне сврхе, а руководећа места у Војсци изгледају као да их је Српска напредна

странка Гајгеровим бројачем бирала”, оценио је за “Време” капетан бојног брода у пензији и војни коментатор, дугогодишњи начелник Управе за односе са јавношћу Петар Бошковић. Он је 2012. и 2013. био и на челу Управе за кадрове (J-1, у преводу “Персонална служба”) и 15 година присуствовао је свим седницама колегијума министра, док их, како истиче, Александар Вулин није укинуо, а био је и на колегијумима начелника Генералштаба.

Уколико неко од ваших најближих или ви нисте у СНС, немате чему да се надате у војној каријери

“ВРЕМЕ”: Како мислите да је Вулин укинуо колегијум министра?

ПЕТАР БОШКОВИЋ: Тих колегијума се придржавао и Александар Вучић док је био министар одбране, а после и “врховни командант”, за шта га је противзаконито прогласио Вулин. Било је ту жестоких расправа на професионалне теме које се тичу живота и рада Војске. Памтим једну између тадашњег министра Зорана Ђорђевића и начелника Генералштаба Љубише Диковића, где су сви начелници управа чули о стању у војсци. Онда долази Вулин и укида седнице да не би сви руководиоци знали шта се дешава у систему и истовремено их почео доводити код себе “на канабе” и појединачно “брифовати” тако да нико није могао да има ширу слику. Са том праксом су наставили следећи министри – Небојша Стефановић и Милош Вучевић.

До доласка Вулина на место министра било је редовно извештавање и водили су се озбиљни записници са тих седница, које су добијали сви начелници управа, имали су ознаку тајности, али су службено заведени и у архивама стоје и данас. Међутим, Вулин је, све оно што је “муљао” на ранијим функцијама, попут непостојећег видео-надзора на северу Косова за који је држава дала скоро милион евра, почео да пресликава и на војску. Ево баналног примера – забранио је да Управа за односе са јавношћу и све остале организационе целине добијају недељнике “Време” и НИН. До његовог доласка на ту функцију, Управа за односе са јавношћу није имала политичка саопштења у име Војске и Министарства, а данас су готово свакодневна. И док је Вучић био министар одбране, није нас злоупотребљавао за политички обрачун са противницима и маркетинг. Својевремено сам се лично посвађао са тадашњим министром одбране Првославом Давинићем, који је хтео да преко Управе уђе у политичку борбу са Млађаном Динкићем. Нисам дозволио.

А на шта вам данас личе односи са јавношћу Војске и Министарства? Управа за односе са јавношћу свакодневно затрпава редакције саопштењима да је “одржана редовна обука”, а новинари на догађаје и свечаности долазе само ако их тамо позове Вучићев кабинет.

Јако ми је жао што су добар имиџ и сарадња са медијима које смо годинама градили потпуно нарушени. Сад Министарство сарађује само са режимским медијима, а саопштења која издају некад су објављивана на сајтовима бригада – то је део нормалног живота и рада Војске. Ово говори да је Управа само гласноговорник СНС. Пример од пре десетак дана – Медија центар Одбрана додељује годишње награде за најбоље сараднике и новинарске прилоге где су позвани само “одабрани”. А ми смо некад за годишњицу “Одбране” звали не само новинаре, него и накнадно у Дому Војске правили дружење, на које су долазили и министри и начелници Генералштаба.

До доласка Вулина на место министра било је редовно извештавање и водили су се озбиљни записници са тих седница, које су добијали сви начелници управа

Навешћу и један пример из бивше ЈНА када је о војној штампи реч. Тада пуковник Љубодраг Стојадиновић је имао своју колумну у тим листовима и био је врло, врло критички настројен, али га нико не цензуришао. А сад, такво нешто не може да се појави јер су улогу преузели саветници министра за медије, гори од оних “моралиста” из ЈНА. Погледајте магазин “Одбрана”, који у редакцији после више од век и по постојања нема официра. Све их је отерао Вулин. А текстове из тог магазина више нико не преноси јер се ради о удворичким хвалоспевима. Некад су текстови били цитирани по осталим медијима, а новинаре који прате сектор одбране звали су главни уредници “Одбране” петком око 15 часова да дођу и узму примерак чим изиђе из штампарије. Данас их нико не позива, очигледно им није стало. Када сам 2019. године отишао у пензију, војска је по поверењу грађана била на првом месту, са рејтингом од 68 одсто. После страдања гардиста у Топчидеру 2004. поверење је било 25 одсто. Мукотрпно смо то радили и онда су људи попут Вулина и Вучића све то срозали радикалским паролама о “враћању Косова”. И даље та коминтерновско-радикалска варијанта, социјалисти и у европски фрак пресвучени радикали покушавају да народ убеди да смо ми који смо ратовали – а не слажемо се са влашћу – издајници, а да су они који су све ратове изгубили – патриоте. Ми, који смо се борили за отаџбину, нисмо је изгубили, али смо, захваљујући таквима, изгубили државу.

Када је почело то срозаване Војске?

И раније је – после Југословенске народне армије – постојао политички утицај на војску и на полицију. То је за демократско друштво недопустиво, али ово што је настало у власти СНС је непревазиђено, бахато и бестидно мешање у војску.

Некад се знало се да је од десет официра увек осам или девет оних који су способни и своју каријеру су везали за Правило службе и наставак војног школовања. То се звало “предвидива каријера”, цео систем је водио рачуна о људима. Тада су један до двојица од десеторице успевали да се провуку преко разних веза, рођачких, кумовских, земљачких и могли су да прескоче једну степеницу у каријери, а не пет као што је сад случај. Од доласка СНС то се у потпуности преокренуло – од десеторице, један до двојица напредују каријерно, а осам до девет на основу страначких веза. Уколико неко од ваших или ви нисте најближих у СНС, немате чему да се надате у војној каријери.

Можете ли дати неки пример?

Како објаснити да појединци који никако нису могли проћи безбедносну проверу пошто су имали озбиљне кривичне пријаве за, на пример, шверцовање возила са Косова или узимање мита за одлазак у мировне операције, постану генерали? Војни синдикат, који живи, ради и дише у Војсци, не би тек тако износио поименичне примере непотизма и злоупотреба службеног положаја. Стање морала у војсци никад није било ниже и зато људи одлазе.

Начелник Генералштаба Љубиша Диковић је вратио реформу Војске 30 година уназад. Био је заговорник превазиђеног ЈНА система и није спроводио концепт активне резерве

Први човек Војске, начелник Генералштаба, признао је да је за време његовог командовања Војску напустило 12.000 припадника. Па, је ли га “врховни” питао шта су учинили да то спрече и да ли су ти људи уведени у ратни распоред или касније позивани на обуку? Нико жив нема ратни распоред, није уређен ни систем позивара за обвезнике у случају, не дај Боже, рата. Они су презаузети својим личним стандардом, попут запошљавања синова, ћерки, супруга, свастика...

Није то од јуче, било је и раније, али у мањој мери. Али, од кад је СНС дошла на власт, начелник Генералштаба Љубиша Диковић је све ово увео на “велика врата”. Он је, у свом водничком маниру Средње војне школе из Сарајева, вратио реформу Војске 30 година уназад. Наиме, био је заговорник превазиђеног ЈНА система и није спроводио концепт активне резерве. А немогуће је уз толико набављене технике да нема пара да се плати обука 2.000 активних резервиста, што би утицало на популарност војске и подизање њеног угледа у јавности. Не постоји ни пасивна резерва. И онда Вучић кука како имамо технику, а немамо људе. Али не каже јавности, у својим сталним обраћањима, ко је крив што је тако. Војску напуштају и тек ишколовани официри. Јер чему да се један потпоручник нада или сви други млади људи кад им се преко ријалитија на телевизијама са националном фреквенцијом шаље порука како треба да се живи и ко је “елита”.

Бројно стање Војске Србије је сад тајна, некад није било?

По свим међународним конвенцијама, и даље није тајна, осим за јавност у Србији. Због Дејтонског споразума који нас на то обавезује, Хрватска и Босна и Херцеговина морају да добијају податке о бројном стању Војске Србије – наравно и НАТО и Русија – али не и грађани Србије. То је увео Вулин оног тренутка када му је први генерал рекао “разумем, господине министре” и тад је почео да злоупотребљава војску и од ње прави шараду. А војска све мања и мања.

Док сам 2012. и 2013. био начелник J-1, није био проблем попуне професионалним војницима – проценат је био више од 90 одсто. Недостајало нам је нешто више од 800 професионалних војника, од планираних 10.000. Имали смо 600 старешина спремних за одлазак у пензију због старосног доба и потребе службе да би се млади потпоручници са Војне академије могли ставити на почетне дужности. План је био да 200 старешина оде годишње у пензију да би се младим људим омогућило напредовање. Онда се десило да војска остаје без професионалних војника због наглог одлива кадрова. Људи су раскидали уговор због пропуста послодавца – Министарства и непостојања колективног уговора са синдикатом. Реч је о смањењу дневница на 150 динара, немања регреса и накнаде за топли оброк, те неадекватног плаћања превоза, неплаћања прековременог рада, односно, његовим замењивањем слободним данима. Тако је дошло и до парадокса да припадници Војске имају и по више од 200 слободних дана у једној години које нису могли да искористе.

Каква је перспектива?

Србија има најстарију војску у Европи. И о томе се није размишљало на стратешком нивоу пошто се за 11 година изменило доста министара – ниједан се није дуго задржао на функцији. Сад старешине рођене 1968–1974. стичу услове за пензију. То је огроман проценат људи и тај вакуум ће бити катастрофалан.

Вас често нападају официри у пензији, стални гости на режимским телевизијама. Тврде да нисте били официр него новинар. Да ли су вас са тих телевизија звали да се чује и другу страна?

Наравно да нису, где то да им падне на памет!? Што се ових абонената Пинка и Хепија тиче, морам да им узвратим чињеницама. Као војни новинар сам током рата у Хрватској и БиХ “пеглао” њихове пропусте, који су се тицали људских живота и судбина њихових породица. На пример, онај генерал, “носилац сакоа”, заборавља како је у Сарајеву одвео у смрт припаднике 72. Специјалне бригаде ВЈ, осам их је страдало његовом грешком тамо испод брда Жуч (Кобиља глава и Орахова коса, нап. Д. Л.). Страдали су због “војних вештина” дотичног. А ја сам омогућио запошљавање удовица неких од њих. И да цитирам једног мог друга новинара, који је јавно питао тог “да ли га плаше духови капетана Горана Галџа и Драгана Стојковића”. О овом другом, нек се сети “афере Лабрадор” која је унизила не само војску него и Србију, а у том антипропагандном пројекту је учествовао и нанео штету земљи и народу.

Тачно је да нисам имао ашовчић и да се нисам укопавао јер ја сам морнарички официр, а морнарица је у свим земљама света посебна и одвојена. Од 1976. године сам у војсци, кад сам уписао Војну гимназију и то као један од ретких који су рођени у Београду. После завршетка Морнаричке академије био сам официр и командант на миноловцима у Кардељеву, речном тенконосцу и потом командант командног брода Речне флотиле “Козара”. Као новинар сам прошао сва ратишта од 1991. до 1996. у Крајини и Босни, и као ратни извештач јако добро знам и сећам се “успешних” акција те господе. Волео бих да ме нека од режимских телевизија позове на дуел уживо са њима.

Знају и руски врапци

Какве информације имате о продаји артиљеријских граната, ракета и муниције уопште Србије Украјини?

И руски врапци знају да муницију и гранате за хаубице 152 милиметра произведене у Србији завршавају на украјинској страни. А потпуно је свеједно да ли се то ради преко америчких или фирми других држава. Ту су и ракете за вишецевни бацач ракета 128 милиметара. Уосталом, како то да “поштовани бивши министри, који немају везе са трговином наоружањем” живе у вили процењеној на више милиона евра и са поприлично вредним возним парком, а плата им је мања од моје пензије. У САД се договара посао.

Како то да “поштовани бивши министри, који немају везе са трговином наоружањем” живе у вили процењеној на више милиона евра и са поприлично вредним возним парком, а плата им је мања од моје пензије. У САД се договара посао

Наменска индустрија

Били сте од 2014. до 2018. године на челу Надзорног одбора фабрике наменске индустрије “Милан Благојевић” у Лучанима, где је прошле седмице опет дошло до експлозије и шест радника је повређено, а 2017. су двојица погинула, што је случај који је изазвао пажњу јавности. Јесте ли ви на тим седницама причали о безбедности?

Наравно да јесмо, увек смо о томе разговарали. Уз дужни пијетет према породицама погинулих и саосећање са страдалим, морам да кажем да је уложено девет милиона евра у заштитну опрему, али да ту постоји проблем менталитета и изостанак дисциплине у примени мера безбедности. Лучани су мало место, свако свакога познаје и неће да се замери или да га казни због непоштовања прописа. Радници су имали 3-5 комплета заштитне опреме, али су лети, због врућине, радили у мајицама. Онда смо увели видео-надзор, посебно у тим осетљивим деловима фабрике, и стање се поправило.

У овом последњем случају запаљења барута, видео-надзор апсолутно може да покаже шта се десило. Добра ствар је што су на себи имали заштитну опрему. Иначе, по техничком процесу и прописима за “гњеталице” барута, предвиђено је да може да дође до паљења током производње и зато су на две стране отворена врата да ударни талас може да “изађе” без већих последица по раднике.

О покојном директору “Милана Благојевића” Радошу Миловановићу, који је

деценијама био на тој функцији, као пензионер и до смрти, причало се и писало свашта. Како сте га ви доживели?

Лучани су живели од те компаније, све што су произвели продали су јер ниједна од већине фабрика наменске индустрије не може да прави своје производе без барута. Он је знао да “игра” и да се прилагоди свакој власти. Зато се осећао као неко ко има апсолутну власт у том месту, које је мала средина.

Када је за време бившег министра одбране Братислава Гашића уложено пола милијарде евра у одбрамбену индустрију, део фабрика се дигао из пепела, па тако и она у Лучанима. Након тога кренуло се са решавањем дисциплине запослених, јер је то био највећи проблем.

Разговарао Давор Лукач

(Време, [интервју: Петар Бошковић, капетан бојног брода у пензији - Србија има најстарију војску у Европи](#))